

आर्मी पब्लिक स्कूल रानीखेत (2020-2021)

गृह-कार्य – प्रश्नपत्र (2)

विषय-संस्कृत

कक्षा-षष्ठम्

अंक-100

निर्देशाः-

- ❖ सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति ।
- ❖ प्रश्नानाम् उत्तराणि क्रमशः लिखत ।
- ❖ स्वच्छं कार्यं कुरुत

खण्ड-क (अपठित अवबोधनं)

(16=6)

1-निम्न अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत-

भारतदेशस्य पश्चिम उत्तरस्यां दिशि काश्मीर प्रदेशः स्थितः अस्ति । काश्मीर-प्रदेशः भारतस्य सीमावर्ती प्रदेशः अस्ति । एषः हिमालयस्य मध्ये स्थितः । काश्मीर-प्रदेशे अनुपमम् प्राकृतिकम् सौन्दर्यं वर्तते । काश्मीरस्य जलम् अनिलम् च स्वास्थ्यकरं मधुरफलानि, पुष्पाणि, उपवनानि, सरोवराः च वर्तन्ते । एषः प्रदेशः पर्यटकानाम् मनः हरति ।

एकपदेन उत्तरत-

क-कः सीमावर्ती प्रदेशः अस्ति ?

ख-एषः प्रदेशः केषां मनः हरति ?

(पंचमी / षष्ठी)

(पंचमी / षष्ठी)

ग-काश्मीर-प्रदेशे किम् अनुपमम् वर्तते ।

घ -धातुं लिखत-

अस्ति-(अस् / वस्)

ङ-हिमालयस्य - पदे का विभक्ति ?

(पंचमी / षष्ठी)

च-अनिलम् पदस्य हिन्दी अर्थः अस्ति-

(आग / हवा)

खण्ड -ख (पठित अवबोधनं)

2-प्रश्नानि उत्तरत-

क-वायुयानम् कं-कं कान्त्वा उपरि गच्छति ?

(1x10=10)

ख-कृषकाः केन क्षेत्राणि कर्षन्ति ?

ग-अजीजः कां व्यथां श्रावयति ?

घ-वयं कीदृशं सोपानम् रचयामः ?

ङ-पथिकः किम् अवदत् ?

च-पुष्पोत्सवस्य आयोजनम् कदा भवति ?

छ-कृषकाः सर्वेभ्यः किम् किम् यच्छन्ति ?

ज-जनाः पुष्पव्यजनानि कुत्र अर्पयन्ति ?

झ-ते कं निश्चयं अकुर्वन् ?

ञ-स्वामी अजीजाय किम् दातुम् न इच्छति ?

3-निम्न शब्दानाम् हिन्दी अर्थः लिखत-

(1x10=10)

धवलम्, सितपरिधानम्, त्वरितम्, मग्नः, विमानयानम्, मातुलचन्द्र, अहह, चित्वा, नियुद्धम्, स्पर्धा

4-उपयुक्तानाम् अव्ययपदानाम् प्रयोगेण रिक्तस्थानानि पूरयत-

(15=5)

(कदा, कुत्र, कथं, किम्, कुतः)

क-गंगानदी.....प्रवहति ।

ख-जगन्नाथपुरी.....अस्ति ।

ग-तव स्वास्थ्यं.....अस्ति ।

घ-त्वं.....पुरी गमिष्यसि ।

ङ-वर्षाकाले मयूराः.....कुर्वन्ति ।

5-कोष्ठकेषु दत्तेषु शब्देषु उचिताम् विभक्तिं प्रयुज्य वाक्यानि पूरयत-

(15=5)

क-.....सैनिकाः सन्ति । (शिविर)

ख-बालाःकीडन्ति । (क्रीडाक्षेत्र)

ग-यानानि.....चलन्ति। (राजमार्ग)
घ-.....कच्छपाः भ्रमन्ति। (तडाग)
ङ-.....मीनाः सन्ति। (सरोवर)

6-विलोमपदानि योजयत-

(1x5=5)

चतुरः प्रविशति
उच्चैः सेवकः
निर्गच्छति मूर्खः
स्वामी दुःखितः
प्रसन्नः नीचैः

7-तत्सम शब्दान् लिखत-

(15=5)

मामा, मोर, कोयल, कबूतर,तारा।

8-पर्याय-पदानि लिखत-

(15=5)

गगने, सूर्यः, चन्द्रः, अम्बुदः,विमले।

9-उपयुक्तकथनानाम् समक्षं 'आम्' अनुपयुक्तकथनानाम् समक्षं'न'इति लिखत-

(15=5)

क-कृषकाणां जीवनं कष्टप्रदं न भवति-
ख-एकः बालकः नद्यां मग्नः।
ग-बालकः स्वं न अगणयत्।
घ-कृषकाः शीतकाले अपि कर्मठाः भवन्ति।
ङ-दशबालकाः स्नानाय अगच्छन्।

10- पदानि चित्वा रिक्तानि पूरयत-

(1x5=5)

(तीर्त्वा, दृष्ट्वा, कृत्वा, श्रुत्वा, गृहीत्वा)

क-मोहनः कार्यं.....गृहम् गच्छति।
ख-ते बालकाः.....नद्याः उत्तीर्णाः।
ग-पथिकः बालकान् दुःखितान्.....अपृच्छत्।
घ-पुस्तकानि.....विद्यालय गच्छ।
ङ-पथिकस्य वचनं.....सर्वे प्रमुदिताः गृहम् अगच्छन्।

11-चित्राणि रचयत-

(15=5)

क-पुष्पम् विकसति
ख-विमानयानम्
ग-मातुलचन्द्रः
घ-कीडनकम्
ङ-फलानि

खण्ड -ग (व्याकरण)

12-बालक तथा बालिका शब्दस्य रूपं लिखत-

(6)

13-विभक्ति कारक चिह्नम् लिखत-

(5)

14-'भू' धातुस्य रूपम् पूरयत-

(6)

	एकवचनं	द्विवचनं	बहुवचनं
प्रथम पुरुष	भवति
मध्यम पुरुष	भवथः
उत्तम पुरुष	भवामः

	एकवचनं	द्विवचनं	बहुवचनं
प्रथम पुरुष	भविष्यति
मध्यम पुरुष	भविष्यथः
उत्तम पुरुष	भविष्यामः

15—रेखांकित पदं शुद्धं कृत्वा रिक्तानि पूरयत—

(4)

क—शिवं.....नमः ।

ख—धिक् चौराय..... ।

ग—पुत्रः जनकस्य.....सह गच्छति ।

घ—भिक्षुकः भवनस्य.....बहिः तिष्ठति ।

16—उचितं मेलनम् कुरुत—

(4)

उभयतः तृतीया

सह चतुर्थी

नमः पंचमी

बहिः द्वितीया

17—निम्न समय को घड़ी बनाकर दर्शाइये—

(4)

1:15, 2:00, 5:30, 3:45

18—निम्न शब्दों में सन्धि कीजिए—

(5)

सुर+इन्द्रः, भानु+उदयः, पत्र+आलयः, देव+इन्द्रः, विद्या+अर्थी

.....